

СЕКТОР ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ В СТРУКТУРНІЙ МОДЕРНІЗАЦІЇ КРАЇН ЄС: ДОСВІД ДЛЯ ПОСТ-ВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Одним з важливих чинників структурних змін в економіці країн ЄС є активний розвиток сектору інформації та комунікації (СІК). З огляду на це важливо оцінити особливості еволюції СІК в країнах ЄС та його роль в структурній трансформації економіки країн ЄС. Це дасть можливість визначити головні напрями адаптації цього досвіду до умов пост-воєнної відбудови економіки України.

Таблиця 1 – Динаміка випуску продукції СІК у країнах ЄС, % ВВП

Країна	Загалом				у тім числі:															
					видавнича діяльність				КВВТППТД				теле комунікації				КПКІП			
	2008	2018	2019	2020	2008	2018	2019	2020	2008	2018	2019	2020	2008	2018	2019	2020	2008	2018	2019	2020
Бельгія	3,5	4,1	4,2	4,4	0,4	0,3	0,3	...	0,4	0,5	0,5	...	1,5	1,2	1,2	1,2	1,3	2,1	2,3	2,5
Болгарія	3,4	5,0	5,7	6,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,5	0,5	0,6	0,4	1,9	1,5	1,5	1,6	0,7	2,9	3,4	3,9
Чехія	3,7	4,1	4,4	4,8	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1,5	1,1	1,1	1,1	1,4	2,1	2,3	2,7
Данія	4,8	4,6	4,9	5,1	0,8	0,6	0,7	...	0,6	0,7	0,7	...	1,5	1,0	1,2	...	1,9	2,3	2,4	...
Німеччина	4,6	4,8	4,8	5,0	0,6	0,6	0,5	...	0,6	0,6	0,6	...	1,7	1,1	1,1	...	1,7	2,5	2,6	...
Естонія	4,3	5,0	5,6	6,5	0,5	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	2,3	1,3	1,2	1,4	1,1	3,0	3,6	4,4
Ірландія	10,2	18,1	18,5	21,1	3,5	0,3	1,5	0,9	0,9	0,8	4,9	12,2	12,1	12,9
Греція	3,7	3,5	3,6	4,0	0,5	0,3	0,3	0,3	0,6	0,4	0,4	0,4	2,3	2,1	2,1	2,3	0,3	0,8	0,8	0,9
Іспанія	4,0	4,1	4,1	4,3	0,5	0,3	0,3	...	0,6	0,6	0,6	...	1,8	1,4	1,4	...	1,1	1,8	1,8	...
Франція	5,0	5,1	5,2	5,6	0,7	0,7	0,7	...	0,7	0,7	0,7	...	1,7	1,3	1,3	1,5	1,8	2,4	2,5	2,8
Хорватія	4,2	4,3	4,4	...	0,8	0,3	0,3	...	0,5	0,6	0,6	...	2,3	1,7	1,6	...	0,6	1,7	1,8	...
Італія	3,9	3,8	3,7	4,0	0,4	0,3	0,2	...	0,5	0,5	0,5	...	1,5	1,1	1,1	1,2	1,5	1,9	1,9	2,1
Кіпр	4,1	8,8	10,5	11,6	0,2	2,2	2,9	...	0,5	0,3	0,3	...	1,8	1,7	1,6	...	1,6	4,6	5,7	...
Латвія	3,5	4,5	4,6	4,6	0,4	0,2	0,2	...	0,3	0,3	0,3	...	1,9	1,7	1,6	...	0,9	2,3	2,5	...
Литва	3,0	3,4	3,5	3,9	0,5	0,2	0,2	...	0,3	0,3	0,3	...	1,7	1,0	0,9	...	0,5	1,8	2,0	...
Угорщина	3,8	3,7	3,7	3,7	0,5	0,3	0,3	0,3	0,6	0,7	0,6	0,5	1,6	1,0	1,0	1,0	1,1	1,7	1,8	1,9
Нідерланди	4,5	5,4	5,6	5,7	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,9	1,0	0,9	1,5	1,0	0,9	0,9	2,1	3,1	3,3	3,5
Австрія	3,5	3,8	3,9	4,1	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	1,3	0,9	0,9	0,9	1,3	2,1	2,2	2,4
Польща	3,7	3,7	3,8	4,0	0,6	0,3	0,3	...	0,6	0,5	0,5	...	1,8	1,1	1,0	...	0,7	1,8	1,9	...
Португалія	4,1	3,6	3,8	4,4	0,4	0,2	0,2	...	0,5	0,5	0,5	...	2,3	1,5	1,5	...	0,9	1,4	1,6	...
Румунія	3,6	4,7	5,0	5,9	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	1,9	1,5	1,4	1,4	1,1	2,5	2,8	3,6
Словенія	3,9	3,8	3,9	4,1	0,5	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4	1,8	1,3	1,3	1,3	1,1	1,7	1,9	2,1
Словаччина	3,1	3,6	3,8	3,9	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	1,4	1,0	1,0	1,1	1,0	2,1	2,2	2,4
Фінляндія	4,3	5,5	5,5	5,8	0,9	1,3	1,2	1,3	0,4	0,5	0,4	0,4	1,3	1,0	1,0	1,0	1,8	2,8	2,9	3,2
Швеція	6,9	7,5	7,8	...	1,8	1,5	1,5	...	0,6	0,6	0,6	...	1,6	1,5	1,4	...	2,9	4,0	4,3	...
Ісландія	4,3	5,1	5,0	5,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,9	0,5	0,5	0,6	1,7	1,4	1,3	1,4	1,2	2,9	3,0	3,2
Норвегія	4,2	4,4	4,7	4,9	1,0	0,7	0,4	0,4	1,5	1,3	1,3	2,0
Великобританія	5,7	6,1	0,8	0,6	1,1	1,2	1,7	1,5	2,2	2,8

* КВВТППТД – кіно, відео, виробництво телевізійних програм; програмно-телерадіомовна діяльність; КПКІП – комп'ютерне програмування, консультування та інформаційні послуги.

Джерело: Обчислено на основі [4].

На теоретико-методологічному та науково-прикладному рівнях ведуться наукові дискусії з приводу з'ясування значення СІК для розвитку креативних індустрій регіону [1], визначення його місця і ролі в системі надання суспільних благ [2, с. 8–11], аналізу чинників структурних змін у цьому секторі економіки країн ЄС [3, с. 121–125]. Розвиток СІК та його роль в структурній модернізації країн ЄС має різновекторне спрямування (табл. 1).

За одними видами економічної діяльності фіксували тенденції до збільшення його частки у випуску продукції, за іншими – стабільність. Загальним для країн ЄС є те, що у 2008–2020 рр. частка випуску продукції СІК поступово зростала, найінтенсивніше це було в Ірландії, Кіпрі, Естонії та Болгарії. Головними чинниками стали формування сприятливих економічних умов для розвитку цього сектора в країнах ЄС, розширення використання ІКТ для покращення екосистеми підприємництва, поліпшення інфраструктури надання послуг цим сектором. У країнах ЄС найдинамічніше зростала частка випуску продукції комп'ютерного програмування, консультування та інформаційних послуг. Стрімкий розвиток цієї галузі СІК в європейських країнах пов'язаний із удосконаленням процесів обміну інформацією, необхідністю забезпечення доступу до інформаційних ресурсів та взаємодії на різних мережевих платформах, активнішим застосуванням програмних продуктів у виробничих процесах. У 2020 р. одним з вагомих чинників, який вплинув на посилення позиції галузі в країнах ЄС, стала пандемія COVID-19 та перехід на дистанційні методи роботи.

Позитивна динаміка у виробництві продукції СІК сприяє структурній модернізації економіки в країнах ЄС через впровадження новітніх технологій, розвитку сучасних систем обміну інформацією та передачі знань.

Отже, використання досвіду країн ЄС для СІК в контексті пост-воєнної відбудови економіки України орієнтує на те, що він буде брати участь у виробництві продукції з високим вмістом доданої вартості, становленні інформаційного суспільства, формуванні інформаційно-маркетингової інфраструктури та інформаційних послуг у сфері освіти, культури та системи охорони здоров'я.

З огляду на досвід країн ЄС активізація розвитку СІК в пост-воєнній економіці України передбачає створення сприятливого інвестиційного клімату, посилення державної підтримки зі стимулювання виробництва українського креативного продукту. Важливими стануть заходи з непрямої державної підтримки зайнятості, пов'язана із заходами з популяризації діяльності у СІК нашої країни, формування сприятливого інвестиційного клімату для активізації бізнес-процесів у цьому секторі, збільшення обсягів державного замовлення з підготовки фахівців для цього сектору.

Література:

1. Čorejová T., Madudová E., Podperová A. The role of ICT sector in creative industry in Žilina region. *Journal of Interdisciplinary Research*. 2013. Vol. 3. № 1. P. 70–74.
2. Кічурчак М. Теоретико-методологічні засади впливу сектору інформаційно-комунікаційних технологій на відтворення суспільних благ у національній економіці. *Економічний простір*. 2021. № 175. С. 7–12.
3. Кічурчак М.В. Структурні зміни у секторі інформації та комунікації в системі креативної економіки країн ЄС: досвід для України. *Економіка і прогнозування*. 2022. № 3. С. 115–130.
4. Eurostat: official web-site. URL: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=educ_uae_enrt01&lang=en (the date of access: 09.11.2022)